

เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย

ศศิธร วิเศษ

เครือข่ายคุณค่าผลไม้ กับงานวิจัยเด่น สกว.

โครงการวิจัย “เครือข่ายคุณค่าผลไม้” ริเริ่มมาจาก ข้อเสนอจาก เครือสนทนากลุ่มเป้าหมายระหว่างแกนนำชาวสวนผลไม้ อำเภอเขาคิชฌกูฏ นักวิชาการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ และทีมวิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ที่ต้องการศึกษาหาแนวทางการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพของชาวสวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่ดีที่สุดในประเทศไทย อันเนื่องมาจาก ราคาผลไม้ตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง และชาวสวนผลไม้จำนวนมากหันไปปลูกยางพาราแทนผลไม้ตามนโยบายรัฐ อีกทั้งการศึกษาหาแนวทางการพัฒนาธุรกิจและลดข้อจำกัดของสหกรณ์ การเกษตรในการดำเนินธุรกิจอย่างเหมาะสมในบริบทโลกใหม่ แต่ยังคงธำรงรักษา อัตลักษณ์การเป็นองค์การธุรกิจของเกษตรกรเพื่อใช้เป็นกลไกในการพึ่งพาและร่วมมือกัน

การวิจัยที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามแผนการวิจัย ทั้ง 3 ระยะได้ก่อให้เกิดเป็นตัวแบบธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ที่มีสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด มุ่งพัฒนาระบบธุรกิจในการยกระดับพัฒนาเกษตรกรในการผลิตผลไม้คุณภาพ ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงธุรกิจสหกรณ์กับภาคีพันธมิตร ภายใต้โซ่อุปทานทั้งในกิจกรรมต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ โดยมุ่งให้เป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำมาซึ่งการสร้างแบรนด์ ผลไม้คุณภาพ และการสร้างช่องทางการตลาดร่วมกับภาคีพันธมิตรสู่เป้าหมายร่วมกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจบน

ความยั่งยืนของสหกรณ์ การเพิ่มโอกาส การเข้าถึงตลาดและเพิ่มรายได้ ตลอดจนการลดต้นทุน และการปลูกจิตสำนึก การธำรงรักษาอาชีพชาวสวนผลไม้คุณภาพแก่สมาชิกชาวสวนผลไม้

การใช้กลไก การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มีภาคีภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคสหกรณ์มาบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยเอาปัญหาของสมาชิกเป็นตัวตั้ง และเป็นไปภายใต้แผนการวิจัย มีทีมนักวิจัยที่เชี่ยวชาญในหลายด้านให้การสนับสนุน ได้ก่อให้เกิดผลผลิตงานวิจัยเป็นชุดความรู้การจัดการสวนผลไม้คุณภาพและลดความเสี่ยงด้าน

สวนผลไม้ อ.เขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี

ได้ระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม GAP, GMP บนพื้นฐานแนวคิด ผู้ผลิตปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สิ่งแวดล้อมปลอดภัย และได้ผลลัพธ์ เป็นตัวแบบกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ ตัวแบบเครือข่ายคุณค่าผลไม้ที่รู้จักกันดีในนาม คิซณภูมิโมเดล ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพที่ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน กลุ่มทายาทชาวสวนผลไม้คุณภาพ ผลิตและผลลัพธ์จากการวิจัยดังกล่าวได้ถูกนำไปถ่ายโอนความรู้สู่เกษตรกรและชุมชนชาวสวนผลไม้ โดยหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน ทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการหลายจังหวัด อบต. อบจ. จำนวนมากกว่าหน่วยงาน/องค์กร อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา นอกจากนั้น ตัวแบบเครือข่ายผลไม้คุณภาพได้ถูกใช้เป็นตัวแบบและแนวปฏิบัติที่ดีในสหกรณ์การเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกรอบคิดเชิงยุทธศาสตร์ในขบวนการสหกรณ์ไทย อย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชาวสวนผลไม้ให้มีจิตสำนึกการทำสวนผลไม้คุณภาพ ตระหนักเห็นความสำคัญในการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่าย เพื่อการพึ่งพา และร่วมมือกัน เป็นตัวแบบที่ชี้ให้เห็นแนวปฏิบัติที่ดี ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสหกรณ์ ในการส่งเสริมชาวสวนผลไม้ และผู้ประกอบการผลไม้ อย่างยั่งยืน อันจะเป็นการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างมั่นคงต่อไป

ความสำคัญของงานวิจัย

เกษตรกรชาวสวนผลไม้ในจังหวัดจันทบุรี ประสบกับปัญหาที่เกิดจาก

การใช้เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและวางแผนการผลิต

สภาวะอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งภัยแล้ง ฝนตกชุก และภาวะโลกร้อน รวมถึงต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ย เคมีเกษตร วัสดุอุปกรณ์การเกษตร และน้ำมัน ที่ปรับราคาสูงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผลไม้ที่ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด ราคาตกต่ำ และผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาถูก ล้วนส่งผลต่อปัญหาราคาที่เกษตรกรไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เกษตรกรประสบกับการขาดทุนต่อเนื่อง ทำให้จำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน หรือแม้กระทั่งกู้ยืมเงินนอกระบบ ในขณะที่การแก้ไขปัญหาราคามูลผลิตตกต่ำตามนโยบายภาครัฐ ยังคงเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในช่วงที่ผลผลิตตกต่ำเท่านั้น รวมถึงการดำเนินการตามนโยบายอาหารปลอดภัย Food Safety ภายใต้ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่าเกษตรกรไม่เข้าใจไม่เห็นถึงประโยชน์เกษตรกรไม่ได้เกิดความต้องการที่จะ

ปฏิบัติ จึงทำให้เป็นปัญหาในการผลิตสินค้าคุณภาพของเกษตรกร

ประกอบกับผลสืบเนื่องจากราคายางที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะนั้น ทำให้เกษตรกรชาวสวนผลไม้มีการคืนผลไม้และหันไปปลูกยางพาราแทนการปลูกผลไม้ เนื่องจากแรงจูงใจของราคาและนโยบายส่งเสริมการปลูกยางของรัฐ จนเรียกได้ว่าเกิดเป็นกระแส “ตื่นยาง” ภายหลังการจัดเวทีสนทนากลุ่มเป้าหมายระหว่าง แกนนำชาวสวนผลไม้ นักวิชาการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ และทีมวิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้นำมาสู่การกำหนดโจทย์วิจัยสำคัญ คือ กลไกการพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด และการเพิ่มพูนความรู้แก่เกษตรกรควรเป็นอย่างไร จึงจะช่วยแก้ปัญหาแก่ชาวสวนผลไม้ ให้สามารถดำรงอยู่ในอาชีพได้อย่างยั่งยืน และรูปแบบการดำเนินธุรกิจผลไม้ของสหกรณ์การเกษตรควรเป็นเช่นไร จึงจะสามารถเป็นกลไกแก่เกษตรกรในการแก้ปัญหาการประกอบ

อาชีพอย่างยั่งยืน และมีความเหมาะสมกับบริบทโลกใหม่ จึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับ

การขับเคลื่อนการวิจัย มุ่งไปที่การพัฒนาตัวแบบธุรกิจเครือข่ายผลไม้ ภายใต้โซ่คุณค่าที่จะสามารถยกระดับความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรผู้ผลิตผลไม้ และการดำเนินธุรกิจผลไม้สหกรณ์ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงในอาชีพ

ของชาวสวนผลไม้ โดยการขับเคลื่อนร่วมกับภาคีพันธมิตรทางธุรกิจ หน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาความมั่นคงในอาชีพของชาวสวนผลไม้ เป้าหมายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนั้น มุ่งไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงใน 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 : สมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรชาวสวนผลไม้ที่สนใจในจังหวัดจันทบุรี เพื่อการปลูกจิตวิญญาณการทำสวนผลไม้คุณภาพ และปรับความคิดทำการเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งจะก่อให้เกิดสำนึกและกระบวนทัศน์ในการ

ประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม และลดกระแสความตื่นตัวในการเปลี่ยนอาชีพ

กลุ่มที่ 2 : ภาคีพันธมิตรภายใต้โซ่คุณค่าที่เห็นชอบในเป้าหมายร่วม และแผนธุรกิจของสหกรณ์

กลุ่มที่ 3 : ผู้บริโภค โดยมุ่งไปที่การสร้าง Trust แก่ผู้บริโภคสำหรับผลไม้คุณภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับ จะนำไปสู่การยกระดับความสามารถทำให้มีผลไม้คุณภาพจำนวนเพิ่มขึ้น สหกรณ์สามารถรวบรวมผลไม้ส่งไปยังตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศในปี 2557 ปริมาณ 8,500 ตัน มูลค่า 196.19 ล้านบาท สร้างความมั่นคงในอาชีพของชาวสวนผลไม้ เกิดความเชื่อมั่นในผลไม้คุณภาพทำให้สามารถขยายตลาดอย่างต่อเนื่อง

เรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้มีชีวิต ที่มีพ่อวิชัย ประกอบทรัพย์เป็นแกนนำ

กรอบคิดการขับเคลื่อนการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้

วิธีการวิจัยและเครื่องมือวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัย เครือข่ายคุณค่าผลไม้ เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดเวทีค้นหาแนวทางการพัฒนาระบบสหกรณ์พบว่ากลุ่มผู้ผลิตผลไม้และสหกรณ์มีบทบาทสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันทำให้เครือข่ายขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนทำให้สหกรณ์ขับเคลื่อนเชื่อมโยงการดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งเน้นสมาชิกเป็นศูนย์กลาง (Members Center) มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพในสังกัดสหกรณ์ กระบวนการทำงานวิจัยส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกร/สหกรณ์ที่ได้จากการร่วมงานวิจัย คือ

- เกษตรกร/สหกรณ์เกิดความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเอง สร้างสังคมแบ่งปัน
- เกิดแนวทางการพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพ ภายใต้การค้าที่เป็น

ธรรม

- สมาชิก เกิดจากความพึงพอใจ
ศรัทธา ระบบสหกรณ์

- สนับสนุนการมีส่วนร่วม โดย
ใช้การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมคิด
ร่วมพัฒนา

- เกิดเชื่อมโยงการดำเนินงาน
ร่วมกับคู่ค้า เพื่อพัฒนาการผลิตควบคู่
กับการขยายตลาด

- สหกรณ์สามารถนำข้อมูลที่ได้
จากงานวิจัยมาพัฒนาธุรกิจสหกรณ์สู่
ความเป็นเลิศ

การนำเสนอสถานภาพสหกรณ์
จากการเก็บข้อมูลการจำหน่ายของสมาชิก
รายคนเพื่อเปรียบเทียบปริมาณผลไม้
คุณภาพ ที่มีผลต่อราคาที่เกษตรกรได้
รับ เป็นเครื่องมือที่ทำให้ได้ข้อมูลเชิง
ประจักษ์ที่ทำให้เกษตรกรยอมที่จะปรับ
เปลี่ยน มุ่งที่จะพัฒนาการผลิต โดย
เกษตรกรมุ่งหวังที่ได้รับการสนับสนุน
จากสหกรณ์ ทั้งด้านเงินทุน การประกอบ
อาชีพ รวมถึงความมั่นคงในการดำรงชีพ
ในถิ่นฐานอย่างมีความสุข

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า
แต่ละธุรกิจล้วนมีความสำคัญและเกี่ยวข้อง
กันอย่างเป็นระบบ เน้นการศึกษาข้อมูล
การบริหารจัดการแปลงผลิตรายชนิดพืช
รวมถึงการบริหารธุรกิจรวบรวมผลไม้
คุณภาพของสหกรณ์ นำไปสู่การขับ
เคลื่อนเชื่อมโยงทุกธุรกิจ เนื่องจากสมาชิก
ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก
ต้องพึ่งพาสหกรณ์ ทั้งด้านเงินทุน การ
จัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ และ
การจัดจำหน่าย ผลผลิตทางการเกษตร
การสร้างร่วมมือระหว่างสมาชิก
สหกรณ์ และคู่ค้าปัจจัยการผลิต และคู่
ค้าที่ซื้อผลผลิต จะต้องร่วมมือกันนำพา

การถ่ายทอดความรู้การทำสวนผลไม้คุณภาพจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูกหลาน (ทายาทเกษตรกร)

สหกรณ์เดินหน้าได้อย่างแข็งแกร่ง หลัก
สำคัญอยู่ที่การบริหารด้วยความซื่อสัตย์
สุจริต โปร่งใส ยุติธรรม และไม่เอา
เปรียบสมาชิก **ภายใต้หลักธรรมาภิบาล**
หัวใจสำคัญที่จะทำให้เกษตรกรลดต้นทุน
การผลิต เพื่อตอบสนองต่อการประกอบ
อาชีพการทำสวนผลไม้คุณภาพ โดยเน้น
การพัฒนาระบบธุรกิจเชิงคุณค่าภายใต้
โซ่อุปทานที่นำมาซึ่ง**ความสำเร็จในการ
ประกอบอาชีพของเกษตรกร ส่งผลต่อ
การพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สมาชิกมั่นคง
สหกรณ์มั่นคง**

- มุ่งที่การมีส่วนร่วมของเกษตรกร
สมาชิกด้วยการสร้างร่วมมือในการ
ดำเนินธุรกิจร่วมกันระหว่างเกษตรกร
สมาชิก สหกรณ์การเกษตร รวมถึง
พันธมิตรทางธุรกิจ และภาครัฐ

- มุ่งให้ความสำคัญในการ**พัฒนา
อาชีพเกษตรกร**ของเกษตรกร ทำ
อย่างไรให้ขายผลไม้ได้ในราคาที่เป็นธรรม
และคุ้มค่ากับการลงทุน นำมาซึ่งรายได้
และความกินดี อยู่ดี

การจัดการด้านการตลาดของ
สหกรณ์ โดยใช้เครื่องมือจากแนวความ
คิดความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์กับ
ตลาด (Product/Market Strategy)
ซึ่งการค้นหากุญแจแห่งความสำเร็จโดย
ใช้กลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาด คำนึงถึง
ข้อได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดและ
หาทางเจาะตลาด ซึ่งเป็นเรื่องของการ
พัฒนาผลไม้รายชนิดพืช สำหรับการขาย
ในแต่ละส่วนของตลาดที่แบ่งไว้ เนื่องจาก
ผลไม้มีคุณภาพแตกต่างกันตามศักยภาพ
ด้านการผลิตของเกษตรกรแต่ละราย
และความต้องการของตลาดที่มีความ
ต้องการผลไม้ในเกรดแตกต่างกันเลือก
ตลาดเป้าหมาย ตำแหน่งของผลไม้
คุณภาพ เพื่อสร้างลักษณะเด่นของผล
ไม้ให้ตรงตามความต้องการของตลาด
เพื่อบริหารจัดการลดต้นทุนการกระจาย
สินค้า และบริหารด้านคุณภาพ การรักษา
ความสดใหม่ ทำให้สหกรณ์มีศักยภาพ
ด้านการบริหารจัดการเชิงคุณค่า ที่เน้น
การบริหารระบบตลาดการค้าผลไม้โดย
การจัดการห่วงโซ่อุปทานในระดับกลาง

น้ำ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์

ผลที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยโครงการเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ได้ผลผลิตเป็นต้นแบบธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้ ที่มีการพัฒนาระบบการดำเนินธุรกิจผลไม้ของสหกรณ์การเกษตร ที่นำเอาการจัดการโซ่อุปทาน

มาใช้ในธุรกิจ ทั้งในกิจกรรม ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่เชื่อมโยงการทำธุรกิจแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม นำมาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการสวนผลไม้คุณภาพ ชูตความรู้การถ่ายโอนความรู้สู่เกษตรกรในการจัดการสวนผลไม้คุณภาพและมีการบริหารความเสี่ยงนำไปสู่รายได้และอาชีพที่มั่นคง อีกทั้ง

ส่งผลต่อการยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร ภายใต้ บริบทโลกใหม่ ซึ่งต้องให้ความสำคัญในการจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์ และการจัดการสหกรณ์อย่างเป็นธรรมาภิบาล

การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจที่มีการประสานงานความร่วมมือกันตลอดการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ของทุกฝ่าย ที่สำคัญจะต้องเข้าใจกระบวนการทำงานไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งในสถานะการที่แนวโน้มในการบริหารธุรกิจรวบรวมผลไม้จะต้องคำนึงถึงลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทั้งทางด้านการพัฒนากระบวนการผลิตและการพัฒนาขยายช่องทางการตลาดของผลไม้คุณภาพ ซึ่งจะทำให้สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ดังกล่าว ตลอดจนเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ระบบสหกรณ์การเกษตร

การพัฒนาระบบโซ่อุปทาน Supply Chain Management ซึ่งเป็นการบริหารกระบวนการทั้งหมด ทุกขั้นตอน ที่เกี่ยวข้องกับการสั่งซื้อสินค้า และส่งสินค้าไปสู่ผู้บริโภค กระบวนการดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็น “หัวใจสำคัญ” ของการบริหารธุรกิจรวบรวมผลไม้ของสหกรณ์ในปัจจุบัน เกษตรกรและสหกรณ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง และไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร การบริหารจัดการธุรกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) จึงต้องมุ่งเน้นเรื่องการบริหารโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ และนั่นก็เป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้การแข่งขันในธุรกิจรวบรวมผลไม้ของสหกรณ์ที่นับวันจะรุนแรง หากแต่เต็มเปี่ยมไปด้วยประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การใช้ชุดความรู้การสร้างแบรนด์ สู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน

การขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียงและผู้สนใจ

การสร้างสรรค
กลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ
ภายใต้เครือข่ายสหกรณ์
ด้วยการสร้างระบบการ
การบริหารจัดการที่มี
ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่ง
จะส่งผลต่อการช่วยลด
ขั้นตอน การทำงาน ลด
ค่าใช้จ่าย ลดเวลาในการ
ทำงาน เกิดประสิทธิภาพ
และการสร้างสรรค์คุณค่า
ต้องยึดมั่นแนวทางการ
ร่วมมือ พัฒนา ทั้งระบบ
การบริหารจัดการ โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในภาว
การณ์แนวโน้มการ
บริหารธุรกิจสมัยใหม่จะ

ต้องคำนึงถึงการสร้างความเชื่อมั่นไว้
วางใจแก่ผู้บริโภค และเน้นเรื่องผลผลิต
ที่มีคุณภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ศักยภาพด้านการผลิต และการตลาดจึง
จะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย
ให้มีความรู้ ความสามารถในอาชีพการ
เป็นเกษตรกรผู้ผลิตผลไม้คุณภาพได้อย่าง
ยั่งยืนควบคู่กับความมั่นคงของสหกรณ์

คุณค่าของผลงานวิจัย

คุณค่าของผลงานวิจัยที่เกิดขึ้น
เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากการบูร
ณาการการทำงานร่วมกันของแกนนำ
เกษตรกรชาวสวนผลไม้ นักส่งเสริม
สหกรณ์/ภาครัฐ สหกรณ์การเกษตร ผู้
ประกอบการเอกชน/ผู้ส่งออก และนัก
วิชาการ ซึ่งเป็นไปตามแผนธุรกิจสหกรณ์
ที่ได้นำเอาการจัดการโซ่อุปทาน มาใช้
ในธุรกิจสหกรณ์การเกษตร ได้ก่อให้เกิด
เป็นองค์ความรู้ใหม่ และตัวแบบธุรกิจ

การส่งผลไม้คุณภาพไปยังต่างประเทศ

สหกรณ์แนวใหม่ ที่ปัจจุบันได้นำไปใช้ใน
การขยายผลในการส่งเสริมสหกรณ์
การเกษตร อย่างกว้างขวาง ซึ่งก่อให้เกิด
การปรับเปลี่ยนทั้ง ในเชิงรูปแบบธุรกิจ
สหกรณ์แนวใหม่ในบริบทโลกใหม่ ซึ่ง
รัฐบาลทุกสมัยมองหาตัวแบบ และที่
สำคัญยิ่งกว่า คือ ผลผลิตงานวิจัยได้ก่อ
เกิดชุมชนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้
กลไกศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวน
ผลไม้คุณภาพ ที่มีแกนนำ ประชาชนชาวสวน
ผลไม้ ทายาทเกษตรกร นักส่งเสริม
สหกรณ์ เข้ามาขับเคลื่อนการให้บริการ
การเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจ
อย่างกว้างขวาง ความโดดเด่นของผล
งาน อยู่ที่ชุดความรู้ ที่ตอบโจทย์วิจัยใน
2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก ผลงานเครือ
ข่ายคุณค่าผลไม้ ที่ตอบโจทย์สำหรับ
แนวทางการสร้างกลไกการพัฒนาเกษตรกร
ชาวสวนผลไม้ ให้มีความสามารถยืนหยัด
อยู่ในอาชีพได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้ทั้งในรูป

ชุดความรู้ในการปลูกจิตสำนึกการทำ
สวนผลไม้คุณภาพ การปรับวิธีคิดแก่
เกษตรกรในการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่าย
ธุรกิจ โดยใช้สหกรณ์เป็นฝ่ายดำเนินการ
และ ความรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สำหรับเกษตรกรโดยใช้กลไกศูนย์เรียน
รู้มีชีวิต ประเด็นที่ 2 ผลงานตัวแบบ
ธุรกิจสหกรณ์ ในรูป เครือข่ายคุณค่า ซึ่ง
เป็นรูปแบบการจัดการธุรกิจผลไม้ของ
สหกรณ์การเกษตร ที่ได้นำเอาการจัดการ
โซ่อุปทาน มาใช้ในธุรกิจสหกรณ์ ซึ่งถือ
เป็นนวัตกรรม ตัวแบบธุรกิจสหกรณ์
การเกษตร ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นที่
สนใจอย่างกว้างขวาง(และอยู่ในความ
ต้องการของรัฐบาล ในการใช้ยกระดับ
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ)

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลลัพธ์ (Output)

นำชุดความรู้ไปขยายผล เผยแพร่ตัวแบบพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพและการสร้างความเข้าใจในระบบธุรกิจผลไม้ของเครือข่ายตลอดห่วงโซ่อุปทาน ภายใต้การกำกับเป็นธรรมให้แก่เกษตรกร สหกรณ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา

ก่อให้เกิดตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ภาคการเกษตรแนวใหม่ ที่นำการจัดการโซ่อุปทาน มาใช้ในธุรกิจของสหกรณ์ เป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งปัจจุบันได้นำไปใช้ในการขยายผลในการส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร อย่างกว้างขวาง อาทิ เรื่องการรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างเครือข่าย การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจโดยสหกรณ์และภาครัฐ ได้นำผลงานวิจัยเข้ามาเชื่อมร้อยการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต การตลาด ให้สามารถหนุนเสริมกันและกันอย่างเป็นระบบ ตลอดห่วงโซ่

อุปทาน

เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ เขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี สร้างเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาการผลิต เป็นการร่วมกันสร้างสังคมเกษตรกรเกิดความมั่นคงในอาชีพ และความยั่งยืนทางการตลาดผลไม้คุณภาพ

ผลลัพธ์ (outcome)

เกิดศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ เปิดห้องเรียนธรรมชาติ มีการถ่ายโอนชุดความรู้การจัดการสวนผลไม้ที่ดี การปลูกจิตสำนึกภายใต้ระบบการจัดการที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ที่มีแกนนำปราชญ์ชาวสวนผลไม้ ทายาทเกษตรกร นักส่งเสริมสหกรณ์ เข้ามาขับเคลื่อนการให้บริการ การเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ความรู้ แก่ผู้สนใจอย่างกว้างขวางผ่านศูนย์เรียนรู้เครือข่ายผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ศูนย์เรียนรู้มี

ชีวิต จากสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกิดตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ ที่มีสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด ที่ได้นำเอาการจัดการโซ่อุปทาน ไปดำเนินธุรกิจในรูปแบบเครือข่ายคุณค่าของสหกรณ์ บนความศรัทธา และความเชื่อมั่นในสหกรณ์ ที่เป็นแกนกลางประสานระหว่างกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพกับช่องทางการตลาด จากการเก็บข้อมูลปี 2556 สหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรมะขามจำกัด สามารถรวบรวมผลไม้คุณภาพ ปริมาณ 8,500 ตัน มูลค่า 196.16 ล้านบาท จำหน่ายให้แก่ ห้างแม็คโคร ห้างโลตัส และบริษัท ริชฟิวเพรสฟรุต คู่ค้าต่างจังหวัด และเครือข่ายสหกรณ์ นำมาซึ่งการขยายช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกร ด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของสหกรณ์ ภายใต้การกำกับเป็นธรรมที่ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

การถ่ายทอดความรู้การทำสวนผลไม้คุณภาพจากสถานที่จริง

ผลกระทบ (impact)

เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวคิดมุ่งการผลิตผลไม้ที่ยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพ สู่การสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพเพื่อพัฒนาระบบสหกรณ์”

สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางสร้างความเข้าใจระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนดำเนินธุรกิจให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของการบริหารธุรกิจรวบรวมผลผลิต ที่มุ่งประโยชน์ของเกษตรกร

มีการเผยแพร่ การรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ/การจัดการคุณภาพ

เครื่องจักรกล โฟคลิฟต์

การทำสวนผลไม้คุณภาพช่วยลดปัญหาผลไม้ล้นตลาด

ผลไม้ “มังคุด ลองกอง สละ กล้วยไข่ ผ่านรายการ “เพื่อนเกษตรกร” ทางช่อง 7 สี

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นแนวทางกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาผลผลิตไม้คุณภาพและบริหารจัดการตลาด ภายใต้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด, สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด, สหกรณ์การเกษตรนายายอาม จำกัด, สหกรณ์เกษตรบ้านนาสาร จำกัด, สหกรณ์การเกษตรวิสัย จำกัด สหกรณ์การเกษตรพิมายจำกัด เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกระจายสินค้าผลไม้และข้าวสาร

เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์ความรู้การรวมกลุ่มการคงอยู่ของอาชีพเกษตรกรพร้อมกับความยั่งยืนของชุมชนเทศบาลตำบลชากไทย จังหวัดจันทบุรี, เทศบาลตำบลแม่อน จังหวัดลำพูน ,เทศบาลตำบลลำน้ำพอง ร่วมกับโรงพยาบาลน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตผลไม้คุณภาพและเครือข่ายสหกรณ์ในจังหวัดจันทบุรี เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาราคาค่าผลไม้ตกต่ำ ลดปริมาณผลไม้อดคุณภาพเข้าสู่ตลาด ในปีการผลิต 2556/2557 รัฐบาลไม่ต้องเสี่ยงงบประมาณในการแก้ไขปัญหาราคาค่าผลไม้ตกต่ำ(เงินคชก.)

นักวิจัยในโครงการฯ มุ่งองค์ความรู้สามารถถ่ายโอนชุดความแบ่งปันให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐ มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ศูนย์ส่งเสริมการส่งออก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนต่างๆ ได้เห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่มเกษตรกรในการผลิตผลไม้คุณภาพ การสนับสนุนของสหกรณ์ในพื้นที่

จุดเด่นของงานวิจัย

พบว่าสหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่มักเน้นธุรกิจดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งทุกฝ่ายลืมหว่าหากเกษตรกรไม่เข้มแข็ง สหกรณ์จะเข้มแข็งได้อย่างไร “โครงการเครือข่ายคุณค่าผลไม้” เป็นตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ภาคการเกษตร ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรควบคู่กับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

โดยมีสหกรณ์การเกษตรเขา
ศิขณภูฏ จำกััด เป็นแกนกลาง
ในการขับเคลื่อน มุ่งเน้นการ
สร้างความมีระหว่างเกษตรกร
สหกรณ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน
เปิดเวทีสะท้อนปัญหา เกิด
การรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้
คุณภาพตามความต้องการ
ที่แท้จริงของเกษตรกร

เกิดตัวแบบของการ
ขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มผู้
ผลิตผลไม้คุณภาพเชื่อมโยง
เป็นเครือข่าย สู่สหกรณ์ที่เป็น
องค์กรธุรกิจฐานสังคม ส่งผล

ให้ชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่
สามารถพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตผลไม้ ให้
เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา
เชื่อมั่นในอาชีพ กระตุ้นให้เกษตรกรมี
การพึ่งพาตนเองเกิดการเรียนรู้และพัฒนา
ด้วยตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้าง
สังคมแบ่งปันและการเป็นผู้ให้ โดยนำ
ชุดความรู้จากคนรุ่นเก่า กับคนรุ่นใหม่
มาปรับประยุกต์กับการพัฒนาแปลงผลิต
แบบเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการสร้าง
ทายาทเกษตรกร อันเป็นผลพลอยได้ที่
เกิดขึ้นในระหว่างการขับเคลื่อนงานวิจัย

รวมถึงยังสามารถขยายผลไปสู่
สหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกััด และ
สหกรณ์ภาคการเกษตร ที่มีพื้นที่เป็น
แหล่งผลิตผลไม้ สามารถนำองค์ความรู้
ที่ผ่านขบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม
ผูกโยงการทำงานร่วมกันของเกษตรกร
ผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ ทายาทเกษตรกร ผู้
บริหารสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ เจ้า
หน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ประกอบการ
ค้า ถ่ายทอดผ่านศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้
เปิดห้องเรียนธรรมชาติที่เพื่อมุ่งสร้าง

ความสำเร็จที่เกิดจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

สังคมเกษตรกร เน้นการบริหารจัดการ
แปลงผลิตภายใต้การสร้างจิตสำนึก ผู้
ผลิตปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สิ่ง
แวดล้อมปลอดภัย ชุมชนเข้มแข็ง สังคม
อยู่เย็นเป็นสุข เกิดเป็นตัวแบบให้เกษตรกร
สหกรณ์ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ
เอกชน สถาบันการศึกษา ได้หมุนเวียน
เข้าเรียนรู้ในพื้นที่แปลงผลิตของเกษตรกร
ต้นแบบ มีการขยายผลชุดความรู้อย่าง
ต่อเนื่อง จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
เสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน โดย
มุ่งหวังให้เกษตรกรภาคภูมิใจในอาชีพ
เกษตรกร บนกระบวนการบริหารจัดการ
ที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมบนเส้นทางการ
แบ่งปัน ในการพัฒนาอาชีพ พัฒนาชุมชน
พัฒนาสหกรณ์ สู่ความยั่งยืน”

เกิดการขับเคลื่อนเชื่อมโยงกลุ่ม
ผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ สู่ธุรกิจเชิงคุณค่า
ของสหกรณ์ สร้างพันธมิตรทางธุรกิจ
เพื่อเอื้อประโยชน์มุ่งตอบสนองความ
ต้องการของสมาชิก เกิดอำนาจการต่อ

รองทั้งการจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ
ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และ
การจำหน่ายผลผลิตคุณภาพ ในราคา
เป็นธรรม เสริมสร้างขีดความสามารถ
ทางการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจรวบรวม
และจำหน่ายผลไม้คุณภาพอย่างเป็น
ระบบ โดยการเชื่อมโยงการทำงานอย่าง
บูรณาการภายใต้โซ่อุปทานที่ผูกโยงคน
ต้นน้ำ เชื่อมร้อย คนกลางน้ำ สู่ คน
ปลายน้ำ ผลไม้คุณภาพของสหกรณ์เป็น
ที่ยอมรับของคู่ค้าทั้งในและต่างประเทศ
เกิดโอกาสในการขยายช่องทางการตลาด
นำมาซึ่งรายได้และความมั่นคงในอาชีพ
เศรษฐกิจดี สังคมดี ส่งผลให้เกิดชุมชน
เข้มแข็ง โดยมีสหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจ
ฐานสังคม